

VRIJWILLIGE
HET GILDE VAN MOLENAARS

„Aeolus“ te Adorp (Gr.).

GILDE

BRIEF

DE GILDEBRIEF

MEDEDELINGENBLAD VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

DE GILDEBRIEF VERSCHIJNT 4 X PER JAAR. DE OPLAGE IS 1500 EXEMPLAREN

REDACTIE : G.J. POWW

SECRETARIAAT : HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

POSTBUS 1372 1500 AJ ZAANDAM

TEL.: 075 - 311639

POSTGIRO : 2144780 t.n.v. HET GILDE VAN VRIJWILLIGE
MOLENAARS NAARDEN

BIOTOOPWACHT : E. SMIT, ESDOORNLAAN 61, 1521 EC WORMERVEER
TEL. 075 - 283123

GILDE-VERZEKERINGEN : MEVR. M.MULDER, VEENHUIZERKADE 3
1704 DK HEERHUGOWAARD . TEL.: 02207 - 13002

BLIKSEMAFLEIDERCONTROLE : Inlichtingen bij het secretariaat.

LEDENADMINISTRATIE : MEVR. E.N.POUW-SCHIPPER, ZWARTEWEG 70
1412 GE NAARDEN TEL.: 02159 - 45428

ADVERTENTIES

VOOR BEDRIJVEN OF INSTELLINGEN, DIE MATERIALEN EN/OF DIENSTEN AANBIEDEN
WELKE DIRECT OF INDIRECT TE MAKEN HEBBEN MET DE MOLENWERELD, BESTAAT DE
MOGELIJKHEID TE ADVERTEREN.

DE KOSTEN VOOR DE DIVERSE ADVERTENTIE-FORMATEN IS ALS VOLGT:

1/1 PAGINA f 130,-- PER PLAATSING

1/2 PAGINA f 85,-- PER PLAATSING

1/4 PAGINA f 50,-- PER PLAATSING

HET IS ALLEEN MOGELIJK MINIMAAL VIER PLAATSINGEN TE RESERVEREN.

VRIJWILLIGE

HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

VAN DE REDACTIE

"DE WEERCURSUS" en de reacties daarop

Na vele jaren wikken en wegen van zelf iets te maken of een panklaar verhaal kopen, werd uiteindelijk de oplossing gevonden in de vorm van 'met de pet in de hand' vragen bij het K.N.M.I. wat de mogelijkheden waren.

Het resultaat was verrassend. Het K.N.M.I., bij monde van de directie, verlostte ons geheel van het probleem door spontaan aan te bieden deze cursus geheel als maatwerk op de vrijwillig molenaar te doen schrijven. Iedere vrijwillige molenaar heeft hem inmiddels kunnen doornemen, en naar wij hebben kunnen constateren, met diverse gedachten.

De reacties zijn over het algemeen zeer lovend en ook van buiten het Gilde heeft men positief gereageerd, hetgeen bleek uit de aanschaf van deze Informatie.

Uit één à twee reacties, die telefonisch bij de redactie zijn binnengekomen, heeft de cursus toch voor enige paniek gezorgd.

Wat is nl. het geval? Men ziet over het algemeen erg op, tegen het examen-deel, waarin het weer met alles wat daarbij hoort ter sprake komt.

Nu ontving men een Gilde-Informatie boordevol van kennis betreffende het weer. Wij kunnen ons de situatie levendig voorstellen, dat men vlak voor het examen zo'n stapel kennis toegezonden krijgt en dan denkt dat dit allemaal parate kennis dient te worden!

Nu, zo ligt de zaak echt niet en dat kan men ook lezen in de inleiding voorop het omslag.

Deze weercursus is een Informatie, waarin het hoe en waarom beschreven wordt wat het weer betreft. Het weer zelf is iets zo ongrijpbaars, dat zelfs zulke 'keien' op dit gebied als Hans de Jong, Jan Pelleboer en zelfs het K.N.M.I. zich hier nog in vergalopperen.

De weercursus heeft alleen tot doel om de vrijwillig molenaar meer inzicht te geven in de oorzaken en gevolgen. Waarom treedt er ijzel op, waarom trekt een onweersbui in dat deel van het jaar met de wind mee en soms juist daartegen in.

Als men oorzaak en gevolg naast elkaar zet, is voor velen de zaak al duidelijker dan daarvoor. De enige goede leerschool voor de molenaar is het weer om en rond zijn woon-, werk- of molenplek. Houdt daar het weer zeer regelmatig in de gaten. Kijk naar de wolkenluchten en onthoud hoe die waren en wat er een kwartier tot een halve dag later gebeurde.

De oude molenaars hadden de weercursus ook niet ter beschikking, maar leerden veel door ervaring van anderen en van datgene wat ze zelf mee maakten.

Het voordeel dat een vrijwillig molenaar heeft, is dat hij kan nu voor hem onverklaarbare zaken eens napluizen in de weercursus.

Dus mensen, geen paniek. De examencommissie vraagt echt niet om eens te beschrijven hoe de wet van Latham en Mason is betreffende de opbouw van elektrische spanningen in een onweersbui.

Wél zal het je nu duidelijk moeten zijn waarom een onweersbui zijn eigen wind meebrengt en dat het niet alleen omwille van de bliksem is, dat men de molen zo snel mogelijk moet afzeilen om erger te voorkomen. De redactie wenst je nu nog vele ontspannen uurtjes bij het bestuderen van deze zo moeilijke materie.

ZEVENAARSE BUITENMOLEN DE OUDSTE MOLEN VAN NEDERLAND ?

In november 1986 verscheen het boek "Zevenaar, stad in de Liemers". Dit boek is geschreven i.v.m. het feit, dat Zevenaar in 1987 precies 500 jaar stadsrechten heeft. Vooronderzoek wees uit, dat De Buitenmolen veel ouder is dan tot nu toe werd aangenomen. Het is zelfs bijna zeker dat de molen de oudste nog bestaande molen is van Nederland !

Een en ander werd vastgesteld door Jan Verhagen, leraar op het Liemers College. Onderstaande tekst is dan ook gedeeltelijk van hem en te vinden in het genoemde boek.

ZEDDAM

Tot voor kort werd aangenomen dat de Buitenmolen in het begin van de 16e eeuw werd gebouwd. Men nam aan dat de Zeddamse torenmolen de oudste van het land was, gebouwd rond 1450. Zeker is men daar niet van, omdat dat jaartal gebaseerd is op een vermelding uit 1451. Op grond van deze en nog een andere vermelding kwam men tot de conclusie dat de Zeddamse molen kort voor 1451 is gebouwd.

Terug naar de Buitenmolen : de heer Verhagen vond vorig jaar een vermelding uit 1447, waaruit blijkt dat in dat jaar De Buitenmolen al bestond !

BOUWJAAR

1447 is dus niet het bouwjaar van de molen. In dat jaar verkocht ene Henryck von der Borch een stuk grond 'gelegen bij den Wijndmoellen te Zevenaar' aan de hertog van Kleef. Deze windmolen moet volgens de verdere beschrijving de Buitenmolen zijn.

In 1406 kwam de Liemers in Kleefse handen en de hertog verbeterde in de periode daarna nogal wat in Zevenaar. Men mag er dan ook vanuit gaan dat de molen ergens tussen 1406 en 1447 is gebouwd.

Omdat noch van de Zeddamse, noch van de Zevenaarse molen het exacte bouwjaar bekend is, is niet met zekerheid te zeggen welke molen de oudste is. Jan Verhagen meent echter, dat de Zevenaarse Buitenmolen de meeste kansen heeft 'de oudste' te zijn:

MUURWERK

Een ander gegeven, waardoor Verhagen tot deze conclusie kwam, was de versiering in het muurwerk. Op twee plaatsen zijn ruitvormen te onderscheiden, die typisch Middeleeuws zijn en ook zijn terug te vinden bij het kasteel.

Kortom : het is zeker dat de molen al vóór 1447 is gebouwd en daarom welhaast zeker de oudste nog bestaande molen in Nederland !

En daar zijn we trots op !!

De molenaars : J. Mallisse, H. Venhorst

UITNODIGING VOOR DE JAARVERGADERING VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

De jaarvergadering zal plaatsvinden op ZATERDAG 11 APRIL 1987
in MOTEL MAARSBERGEN te MAARSBERGEN

Het motel ligt aan de A12 tussen Utrecht en Arnhem. Treinreizigers moeten uitstappen bij station Maarn en vervolgens bus 55 nemen (vertrek 8 minuten voor elk heel uur) en uitstappen bij de kerk in Maarsbergen. Deze rit duurt ongeveer 10 minuten.

Lopend vanaf het station naar het motel is het ongeveer 30 minuten.

Voor het OCHTENDGEDEELTE van de vergadering, dat om 10.30 UUR zal beginnen, ziet de agenda er als volgt uit:

1. Opening door de voorzitter
2. Notulen van de jaarvergadering 1986 (zie elders in deze Gildebrief)
3. Mededelingen van de voorzitter
4. Jaarverslag van de secretaris over 1986
5. Financieel verslag van de penningmeester over 1986 (zie elders in deze Gildebrief)
6. Verslag van de kascommissie
7. Benoeming van de kascommissie
8. Uitreiking van de getuigschriften van de korenmolenaarscursus door D.J. Abelskamp
9. Rondvraag

PAUZE van ongeveer 12.00 uur tot 14.00 uur

Het MIDDAGGEDEELTE van de vergadering begint om 14.00 uur en bestaat uit de volgende twee onderdelen:

1. Het weer in Nederland

De heer P.W. Rosier, hoofdmeteoroloog van de Centrale Weerdienst van het K.N.M.I. en auteur van Informatie XXI, De Weercursus, is bereid gevonden een 'weerpraatje' te houden voor het Gilde, begeleid met film of dia's. Uiteraard is de mogelijkheid aanwezig vragen te stellen over de weercursus en/of over de inhoud van het 'weerpraatje'.

2. Molens in Menaldumadeel

Zoals waarschijnlijk al bekend is, wordt in dit gedeelte van Friesland door de Stichting Molens in Menaldumadeel veel op het gebied van restauratie gedaan. Tot nu toe was de kroon op het werk het gereedkomen van molen "De Poelen" te Dronrijp, die voor het grootste deel in eigen beheer is gerestaureerd. Daarna is men niet gaan stilzitten, maar heeft men de restauratie van twee monniksmolens te Hatsum en Kingmatille ter hand genomen. De heer W. Hofkamp, vrijwillig molenaar en actief lid van bovengenoemde stichting zal aan de hand van dia's een verslag geven van alle activiteiten tot nu toe.

1. Opening door de voorzitter. Om even over half elf heet de voorzitter de aanwezigen van harte welkom. Van de volgende vier personen zijn berichten van verhindering ontvangen: M. van Doornik, P. van Leijen, F. Klaus, T. Esman.
2. Notulen van de jaarvergadering 1985. De heer Ottevanger wil graag halverwege punt 3 het woord 'vooraf' toegevoegd zien. De zin wordt dan: "In het vervolg zullen vooraf eventuele....." De notulen worden door de ledenvergadering goedgekeurd.
3. Mededelingen van de voorzitter. Er dreigt een tekort te ontstaan aan folders van het Gilde. Indertijd zijn deze folders in grote getalen in de regio's verspreid en wellicht staan daar nog overvloedige aantallen. De voorzitter doet het verzoek deze voorraden te melden bij het bestuur.

Het Gildebestuur is door de voorzitter van de examencommissie benaderd met de vraag of er in deze vergadering een oproep gedaan kan worden voor kandidaten ter aanvulling van de regioleden van de examencommissie. De gang van zaken hierbij is als volgt: eerst komt een regiolid één jaar op proef. Als wederzijds een goed functioneren blijkt, volgt een officiële aanstelling tot regiolid van de examencommissie. Het vergt twee tot vier vrije dagen per jaar.

Verzekeringsmaatschappij Hudig heeft besloten de premie van de persoonlijke ongevallenverzekering te verlagen met f 3,50. Eén en ander gebeurde na offerte aangevraagd te hebben bij verzekeringsmaatschappij Centraal Beheer, die met een veel lagere premie uit de bus kwam dan de huidige. De verlaging van de premie gaat al dit jaar in, maar alle acceptgirokaarten met het oude premiebedrag zijn al verzonden en ook al door de meesten betaald. Om administratieve rompslomp te vermijden, stelt het bestuur voor de besparing van f 3,50 dit jaar eenmalig in een fonds te storten en toe te voegen aan de algemene middelen van de vereniging en volgend jaar de premie met f 3,50 te verlagen. De heer Ottevanger stelt voor het bedrag in het fonds voor ongedekt risico te storten. De vergadering gaat hiermee akkoord. Het bestuur van het Gilde heeft het voornemen om op 18 en 19 april op bezoek te gaan bij de contactcommissie in Groningen.

Eveline Pouw heeft het afgelopen jaar het feit gevierd dat zij secretaris geweest is bij 100 examens. Om dit niet ongestoord voorbij te laten gaan wordt zij namens de leden en het bestuur gefeliciteerd door de voorzitter en wordt haar een geschenk overhandigd.

Er is een nieuw speldje voor geslaagde leden ontworpen door Gerrit Pouw. Leden-in-opleiding die slagen voor hun examen krijgen het speldje gratis, onmiddellijk na de uitslag op de examendag. Leden, die al eerder slaagden kunnen het speldje kopen voor f 10,--

Het Gilde is informeel door De Hollandsche Molen (D.H.M.) benaderd met de mededeling, dat er door D.H.M. jaarlijks een aanzienlijk verlies wordt geleden op de exploitatie van de examens. Het Gildebestuur heeft daarop overwogen of zij D.H.M. in dat tekort tegemoet kan komen door per examen f 15,-- (herexamen f 7,50) te storten en het examengeld te verhogen naar f 60,--, zodat totaal per examen f 25,-- meer wordt ontvangen. D.H.M. zou het examengeld ook gewoon met f 25,-- of meer kunnen verhogen, maar dat vindt het Gilde teveel. Door de ledenvergadering worden verschillende voorstellen gedaan: leden van D.H.M. korting geven, contributie van leden in opleiding verhogen enz. De voorzitter licht toe, dat het Gilde het financieel kan trekken, maar sommige aanwezigen vinden het principieel onjuist, dat het Gilde geld voor D.H.M. gaat betalen. Een stemming toont aan, dat de meerderheid van de aanwezigen vóór een bijdrage is van f 15,-- door het Gilde.

Meer dan de helft van de examenkanidaten van het afgelopen jaar blijkt geen lid van De Hollandsche Molen te zijn. Het bestuur wijst erop, dat het toch wel gewenst is dat de leden van ons Gilde ook lid zijn van D.H.M. Vanuit de zaal wordt tegengeworpen, dat Gildeleden al erg hoge kosten hebben en dat de doelstelling van beide verenigingen duidelijk anders is. Men is ook vaak liever lid van een plaatselijke vereniging of stichting op molengebied.

Dit jaar is een nieuwe regeling tot stand gekomen ter financiering van de contactcommissies. De regeling gaat er nu vanuit, dat er f 5000,-- wordt besteed (was f 3000,--). Contactcommissies, die van de regeling gebruik willen maken, krijgen een basisbedrag van f 250,-- plus een x-bedrag per lid in opleiding. Nadat het aantal contactcommissies bekend is, dat van de regeling gebruik wil maken, wordt dit x-bedrag berekend. Het Nederlands Openluchtmuseum vraagt voor de maanden half april tot half oktober 1986 een suppoost, liefst een gediplomeerd vrijwillig molenaar. Gegadigden kunnen zich wenden tot de heer Stikvoort, hoofd van de afdeling voorlichting van het Openluchtmuseum.

4. Verhoging van het aantal maaluren. Een voorstel hiertoe, alsmede het concept van het nieuwe maalboekje, is afgedrukt in de Gildebrief. Reacties hierop zijn binnengekomen van de contactcommissie Gelderland en Zuid-Holland, die ter vergadering worden voorgelezen. De voorzitter komt achtereenvolgens met twee voorstellen.

Het eerste voorstel luidt : verhoging van het aantal maaluren van 100 naar 150 uur. De heer Slooten wil graag weten welke redenen er zijn voor de verhoging. De voorzitter antwoordt, dat veel mensen zich opgeven voor het examen, die het aan 100 uur hebben en dan onderuitgaan bij het proefexamen of het examen. Bij een kleine verhoging van het aantal maaluren zal dit minder vaak het geval zijn. Voorts geeft een duidelijker startdatum van de opleiding (dankzij het nieuwe maalboekje) en 150 maaluren minder problemen in de toelatingsvergadering. Nu zijn er nog allerlei uitzonderingsregels, waar het bestuur graag vanaf zou willen. Op de vraag of de verhoging wordt ingevoerd omdat er gesjoemeld wordt met het aantal maaluren, wordt ontkennend geantwoord. Vaak blijken examenkandidaten gemiddeld zo'n 200 maaluren te hebben, zodat voor de meeste leden-in-opleiding verhoging van het aantal maaluren geen problemen zal geven. Vanuit de ledenvergadering wordt erop aangedrongen, dat de regels goed gehanteerd moeten worden en dat er geen uitzonderingen toegestaan mogen worden omdat het eind dan zoek is.

Bij de stemming blijkt de hele zaal vóór verhoging van het aantal maaluren te zijn van 100 naar 150 uur. Het tweede voorstel betreft het nieuwe maalboekje, dat onderscheid maakt tussen praktijkuren, theorie-uren en uren die besteed worden aan het bezoeken van molens. Alleen de praktijkuren tellen als maaluren, de overige uren niet. De meeste aanwezigen zien theorie ook meer als huiswerk, dus niet als praktijkuren, alhoewel tijdens een instructiedag vaak moeilijk een splitsing tussen theorie en praktijk te maken valt. Bij stemming blijken er 15 aanwezigen tegen een splitsing van maal- en theorie-uren te zijn; de overige aanwezigen zijn vóór, zodat de splitsing wordt aangebracht in het nieuwe maalboekje. Het nieuwe maalboekje is voorzien van een datum. Vanaf die datum tellen de maaluren. Op verzoek van de heer J. Kurver zal de lay-out van het maalboekje nog iets gewijzigd worden.

5. Jaarverslag van de secretaris over 1985

Na voorlezing van het jaarverslag door de secretaris wordt dit verslag door de ledenvergadering goedgekeurd.

6. Financieel verslag van de penningmeester over 1985

Balans, exploitatierekening en begroting 1985 en 1986, die in de Gildebrief staan afgedrukt, worden door de penningmeester toegelicht. De heer Slooten informeert naar de posten 'ongedekt risico' (voor gevallen, die de verzekering niet dekt) en 'reserve drukwerk' (voor extra uitgaven).

7. Verslag van de kascommissie. De kascommissie, bestaande uit de heren C. Teeuwisse, C. Franken en R. Peereboom, keurt het financieel verslag van de penningmeester over 1985 goed. De ledenvergadering dechargeert de penningmeester en het bestuur voor het gevoerde financiële beleid in 1985.
8. Benoeming van de kascommissie. De heer C. Franken verlaat de kascommissie en vanuit de reserve-kascommissie wordt de heer D. Prins gekozen als kascommissielid. De heer C. Loeve stelt zich beschikbaar voor de reserve-kascommissie. Deze commissie bestaat dan naast de heer Loeve uit de heer H. Drok en de heer V. Vas Visser.
9. Bestuursmutaties. De heer J. Spruit wordt herkozen als bestuurslid van het Gilde. Door zijn herverkiezing kan hij zijn werk als coördinator van de examens voortzetten.
10. Benoeming erelid. De heer D.J. Abelskamp uit Warnsveld wordt voorgesteld om tot erelid benoemd te worden. De vergadering gaat hiermee akkoord. De heer Abelskamp is vrijwillig molenaar van het eerste uur; geeft instructie op de molen in Warnsveld; is 10 jaar penningmeester van het Gilde geweest; schreef "Zingende Stenen" en een groot deel van "Rond Zingende Stenen" en speelt een actieve rol in de nieuwe korenmolenaarscursus. De voorzitter speldt hem het insigne behorend bij het erelidmaatschap op en zet mevrouw Abelskamp in de bloemetjes.
11. Uitreiking getuigschriften korenmolenaarscursus. Hans Dobbe, voorzitter van de cursuscommissie van de korenmolenaarscursus overhandigt aan 13 cursisten het getuigschrift. Zij hebben als eersten voldaan aan de theoretische en praktische eisen van de cursus. Het zijn: M. Dolman, P. Huygens, B. Kalkman, J. Kors, J. Liefertink, J. van Loenen, T. Moes, G. van Reeuwijk, P. Reitsema, E. Spruijt, J. Tollenaar, E. Top en H. Valkenhoff.
12. Rondvraag. De heer Slooten vraagt of er een selectie wordt toegepast bij de aanmelding voor de korenmolenaarscursus. Dit blijkt het geval te zijn. De heer Gundlach informeert naar de nieuwe vereniging voor vrijwilligers in de Schermer. Het blijkt hier te gaan om een vereniging waarin zich vrijwillige molenaars en bewoners van de Schermmolens hebben verenigd.

Het middagprogramma begon met een diaprojectie door de heer C. Boonstra over de restauratie van molen "De Haas" te Benthuisen. Daarna volgde het fabelachtige diaprojectiebeeld "Langs de molens door Noord-Holland" van de heer J. van der Vlies. Na dit imponerende diaprojectiebeeld keerden de 149 aanwezigen die de presentielijst hadden getekend en het handjevol aanwezigen, die dit niet hadden gedaan, huiswaarts.

D.J. Braay, secretaris

BOEKJES "MOLENS IN PEELLAND" BIJNA UITVERKOCHT

Van het door de Peellandse Molenstichting in 1982 uitgegeven boekje MOLENS IN PEELLAND zijn nog maar enkele exemplaren in voorraad. Het boekje (80 blz met enkele tientallen foto's en tekeningen) zal zeker niet herdrukt worden; hooguit zal er een vervolg op komen. Leden van het Gilde van Vrijwillige Molenaars hebben de eerste keus. Bestellen is mogelijk door f 10,- over te maken naar banknr. 10.36.36.471 van de Peellandse Molenstichting, Kloosterstraat 22, 5724 AH Asten.

Het gironummer van de (RABO)bank is 1068790.

A.u.b. vermelden "molenboek". Het boekje wordt dan toegestuurd.

Voor degenen, die het boekje niet kennen ; in een aantal hoofdstukken wordt ingegaan op de bestaande molens in het gebied, maar ook op de verdwenen molens. Daarnaast wordt ingegaan op de specifieke molenhistorie uit dit gebied in Zuidoost-Brabant.

FINANCIËEL JAAROVERZICHT VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

Exploitatierekening over het boekjaar 1986

Lasten:		Baten:	
Vergaderkosten	f 1.011,60	Contributie	f 29.846,95
Porto, verzendkosten	- 5.070,68	Verkoop artikelen	- 2.968,50
Drukwerk, stencils e.d.	- 11.737,40	Subsidie WVC	- 2.500,--
Kantoorbehoeften	- 251,37	Ontvangen rente	- 900,51
Reiskosten	- 2.760,75	Opbrengst advertenties	- 680,--
Ledenadministratie	- 918,07		
Contactdag	- 1.257,70		
Contactcommissies	- 4.725,38		
Verzekeringen	- 3.691,37		
Telefoon	- 167,33		
Representatiekosten	- 179,69		
Examenkosten	- 20,--		
Huur + energie opslagr.	- 60,--		
Diversen	- 92,75		
Voordelig saldo	- 4.951,87		
	f 36.895,96		f 36.895,96
	=====		=====

Balans per 31 december 1986

Activa		Passiva	
Duurzame middelen:		Schulden:	
Artikelen	f 2.000,--	Vooruit ontv.contr.	f 250,--
Materiaal bliksemafl.	- 100,--	Porto, verzendkosten	- 156,55
Comp.progr.ledenadm.	- 400,--	Biotoopwacht 4e kw.'86	- 619,99
Stencilmachine 1	- 1,--	Drukwerk, stencils e.d.	- 9.276,56
Elec.nietmachine	- 1,--	Reiskosten	- 989,25
Elec.weerstandsmeter	- 1,--	Ledenadministratie	- 200,--
Stencilmachine 2	- 1,--	Contactdag	- 129,90
Vergaarmachine	- 1,--	Contactcommissies	- 2.075,92
Schrijfmachine IBM	- 1,--	Telefoon	- 58,08
Schrijfmachine stencils	- 1,--	Representatiekosten	- 129,69
Liquide middelen:		Fonds ongedekt risico	- 6.225,--
Girorekening	- 10.337,25	Evert Smitfonds	- 2.497,29
Renterekening	- 16.177,73	Voorziening uitgesteld	
Beleggingsrekening	- 67,70	drukwerk	- 3.000,--
Vorderingen:		Kapitaal	- 9.348,82
Te ontvangen rente	- 707,37		
Contributie 1986	- 175,--		
Lening u/g cursuscomm.	- 3.000,--		
Batig saldo verzekering.	- 1.985,--		
	f 34.957,05		f 34.957,05
	=====		=====

BEGROTING 1987 VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

Inkomsten

Contributies
Verkoop artikelen
Rente belegde gelden
Opbrengst advertenties

f 29.000,--
- 4.000,--
- 600,--
- 400,--

Nadelig saldo

- 4.450,--

f 38.450,--

=====

Uitgaven

Vergaderkosten
Porto/verzendingkosten
Drukwerk e.d.
Kantoorbehoeften
Reiskosten
Ledenadministratie
Contactdag
Contactcommissies
Verzekeringen
Telefoon
Examenkosten
Publiciteit
Kosten entreepakket
Representatiekosten
Huur opslagruimte
Onvoorzien

f 1.000,--
- 5.000,--
- 13.500,--
- 300,--
- 3.500,--
- 1.000,--
- 1.300,--
- 5.000,--
- 3.500,--
- 300,--
- 100,--
- 1.000,--
- 2.000,--
- 300,--
- 350,--
- 300,--

f 38.450,--

=====

NIEUWE LEDEN VAN HET GILDE

H. Schotten, Kerkstraat 31, 7471 AE GOOR
R.J. Lohuis, Bruinehaarsweg 8, 7679 TJ LANGEVEEN
L. Oostrom, Hengelolaan 1192, 2544 GV 's GRAVENHAGE
D. Siebert, Dr.A. Schweitzerlaan 35, 2731 EA BENTHUIZEN
J. Siebert, Dr. A.Schweitzerlaan 35, 2731 EA BENTHUIZEN
J.H.G. Kuper, Raapstraat 44, 9902 EJ APPINGEDAM
E. van Zanten, Daver 38, 4012 BC KERK AVEZAATH
A. Kraan, Doetinchemseweg 66, 7051 DT VARSSEVELD
D.J.K. Smit, Wetering 3, 1862 HN BERGEN
J.H. Coppens, Gandhistraat 130, 2131 PJ HOOFDDORP
W. Wensveen, Overwaard 5, 2961 AT KINDERDIJK
J. van Duyn, Julianasingel 7C, 3134 VM VLAARDINGEN
St. Molenbeheer West-Zeeuws Vlaanderen, Mariastraat 40, 4506 CADZAND
L. van Duuren, Zalkerbos 116, 2716 KE ZOETERMEER (Speciaal donateur)
A.C. de Groen, Ploosterstraat 20, 1795 AJ DE COCKSDORP
C.H. de Groen, Ploosterstraat 20, 1795 AJ DE COCKSDORP
F.J. v.d. Woude, De S.Lohmanstraat 5, 8802 RG FRANEKER
J.J. Beemsterboer, Kooglaan 7, 1911 TA UITGEEST
S.A.T.P. de Jong, Pr. Hendriklaan 91, 3583 EH UTRECHT
G. Lutke, Burg. Haitsmalaan 24, 7948 AE NIJEVEEN
R. van Schelven, Peperstraat 132 A, 2801 RH GOUDA
C.J. Lindhout, G.v.Prinstererlaan 16, 1272 GC HUIZEN
B.A.V. v.d. Toorn-van Huygen, Tielsestraat 41, 6675 AB VALBURG
J.H. v.d. Toorn, Tielsestraat 41, 6675 AB VALBURG
B.J.C. v.d. Heuvel van Varik, Horstweg F 56, 7274 XE GEESTEREN
A.M. Kraakman, Zwemmer 28, 9204 GE DRACHTEN
R. Venhuizen, Ludgerstraat 39, 9781 GE BEDUM
E.J.A.L.M. Denissen, Reeshofdijk 12, 5044 VB TILBURG

WAT WAS DAT VOOR EEN MOLENZAAK

De reacties worden steeds uitgebreider en nu ontvingen we zelfs een brief die veel weg had van een scriptie, met als onderwerp de laatste molenzaak. De redactie meende U allen deze brief niet te mogen onthouden, vandaar hier de tekst.

In de Gildebrieff van december 1986, 5e jaargang no. 4 tref ik weer zo'n vreemde molenzaak aan, die mijn nieuwsgierigheid heeft gewekt.

Wat het is lijkt niet moeilijk, maar waarvoor het dient is niet zo makkelijk te achterhalen. Het is een tandheugel en het is zodanig gevormd dat het om een balk geklemd en vastgezet kan worden.

Het heeft een beperkte lengte, dus het dient om een vrij korte afstand af te leggen of om een ander voorwerp een korte afstand te laten afleggen, daarvoor moet er een rondsel draaiend over of onder door worden bewogen. Waar vind je nu een zodanige behoefte aan het verschuiven over zo'n korte afstand? Bovendien zal dat vrij vaak moeten kunnen, want anders kun je dat wel met wippen doen, zoals het verstellen van de wervel van de spil van een wipwatermolen bij het waterwiel.

Deze gegevens lossen het probleem niet op, maar; al lezende en snuffelende in molenboeken en eigen foto's kom ik een situatie tegen, die naar ik meen 'voldoet' aan de hiervóór gestelde eisen.

In het boek "Molens in Noord-Holland" kom ik een artikel tegen over molens met een 'licht en zwaar' werk, blz. 36 en op blz. 78 een foto van Jan Poland, die bezig is aan het vijzelwiel van de "Grote Molen" van Schellinkhout die gerestaureerd is in 1980-1981.

Bij toeval ben ik van de hele restauratie getuige geweest, door er regelmatig bezoeken af te leggen en foto's te maken en te praten met de molenmaker Jan Poland, wiens grootouders reeds vertrouwd waren met het vervaardigen van het "licht en zwaar" werk op vijzelmolens.

Door een of andere oorzaak heb ik nooit gezien hoe het windwerk voor het verstellen van de lagerbalk met spil en onderbonkelaar er uit ziet en hoe het werkt, toch durf ik te beweren, dat de bewuste 'vreemde molenzaak' waar het over gaat een: 'tandheugel' is, die samen met een rondsel een onderdeel is van een 'windwerk' voor het verschuiven van een lagerbalk met spil en onderbonkelaar en is te vinden op een vijzelmolen, uitgerust met een 'licht en zwaar' werk.

Als het niet blijkt te zijn, wat ik denk, dan heb ik door al dat gesnuffel in de geest weer heel wat molens bezocht en er prettige herinneringen aan overgehouden.

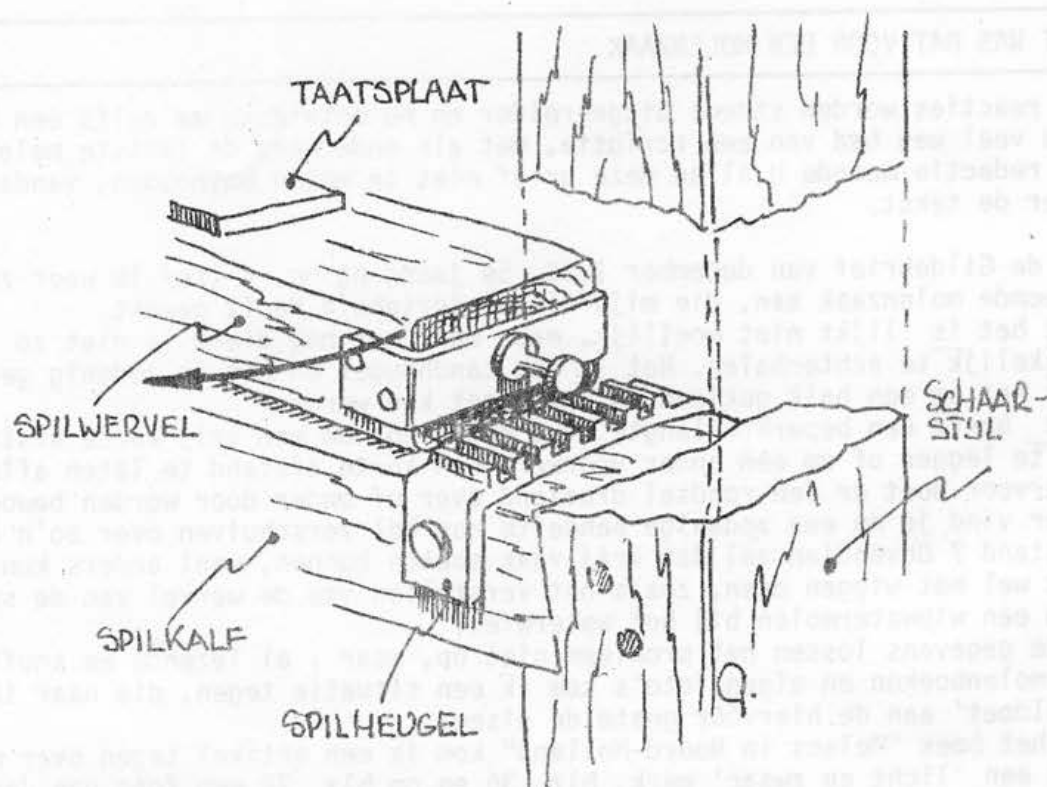
Met dank voor het gebodene, verblijf ik, met molengroeten

C.L. de Boer, Uithoorn.

De oplossing van de molenzaak werd in de brief reeds gegeven, maar als zodanig door de schrijver zelf niet onderkend. Het is net als met iets zoeken, dat men kwijt is. Je bent er al overheen gestapt maar, wellicht door lichte wrevel om het feit dat iets zoek is, heb je het niet zien liggen!

Het schrijven van de brief zal wel niet met enige wrevel geschied zijn, daar kent de redactie de opsteller te goed voor, maar toch....

Het is een heugelijzer uit een poldermolen, aangebracht op het spilkalf om deze m.b.v. een koevoet uit z'n werk te kunnen zetten. Buiten de afgebeelde heugel hoort nog een onderdeel, dat aangebracht is op het einde van de spilwervel. Een plaatje zegt meer dan duizend woorden, dus hierbij een plaatje.

N.B. DE WERVEL MOET VERDER WEGDRAAIEN DAN NODIG IS
OM DE KAMMEN VRIJ TE ZETTEN!!
LET ER TEVENS OP BIJ 'T Z'N WERK ZETTEN DAT DE
SPIL ONDANKS ZIJN "SCHUINE STAND" NERGENS RAAK
LOOPT!! EEN PAAR VLOERDELEN ZIJN GOED STERK
MAAR VLG GEKRAAKT.

MOLENHISTORIE "DE EENDRACHT" -- Bestellen van boekje

In de vorige Gildebrief stond een stukje over de historie van de poldermolen "De Eendracht" te Sebaldeburen.

In dit artikeltje is een fout geslopen, en wel daar waar het gironummer wordt vermeld, waarmee je het boekje kan bestellen.

Het juiste gironummer moet zijn : 2257057.

Het boekje kost f 7,75 , inclusief verzendkosten.

ADVERTENTIE

Op "HET IJZEREN VEULEN" , wipmolen in de Tielerwaard (ook bekend als Achterste Hellowse Molen), is deze zomer weer de mogelijkheid een

INSTRUCTIE - KAMPEERWEEK te krijgen.

Leerling-molenaars uit delen van ons land waar geen wipmolens zijn kunnen in de week van

19 TOT 25 JULI 1987

hun tent opslaan bij de molen.

Nadere inlichtingen : 04188 - 1840 (J. Knegt, Zeek 6, 4174 LH Hellow)

CONTACTCOMMISSIE ZUID-HOLLAND

p/a Naaldwijkseweg 232
2691 RN 's-Gravenzande

REF. :
DATUM : Februari 1987

Aan de leden en donateurs
van het Gilde van Vrijwillige
Molenaars in de provincie
Zuid-Holland.

L.S.,

Met genoegen nodigt de Contactcommissie u langs deze
weg uit, voor het bijwonen van onze halfjaarlijkse
contactavond.

Ook dit keer zal deze avond weer gehouden worden in
"Café over de Brug"

Veerlaan 1 te Haastrecht.

De datum van dit gebeuren is vrijdagavond 8 mei a.s.
en de aanvang is om 20.00 uur.

Naast onze gebruikelijke huishoudelijke mededelingen
zal de hoofdmoot van deze avond verzorgd gaan worden
door de heren J. Kemper en J. Vooren.

Zij zullen dia's gaan vertonen over de Zaanse wind-
molens in het verleden.

Zoals u ongetwijfeld allemaal wel weet, vormde de
Zaanstreek met haar kleine duizend industriemolens
ééns het industriële middelpunt van ons land.
De vervolmaking van het molenambacht bereikte dáár het
hoogtepunt.

Helaas is dit thans verleden tijd geworden, doch wij
hopen u op deze wijze een klein beetje van deze sfeer
te kunnen laten proeven.

Wij hopen u hiermede een gezellige avond te bezorgen
en tot ziens in Haastrecht.

Met vriendelijke groeten
namens de contactcommissie
Zuid-Holland,

Wim Rotteveel.

CONTACTCOMMISSIE NOORD-HOLLAND

Uitnodiging

Contact - Instructie avond.

REF.
DATUM : wo. 25 febr. '87.

De Contact Commissie Noord-Holland nodigt alle
in Noord-Holland wonende leden uit voor een
Contact - Instructie avond op:

— donderdag 9 april 1987 (noteer in uw agenda.) —

Op deze avond zal Piet Kaal aandacht besteden aan
"Het weer". Hij zal dit op een eenvoudige, op de
praktijk gerichte manier trachten over te brengen.
Om niet alleen via het oor, maar ook via het oog te kunnen
"genieten", zal er een dia voorstelling worden gegeven.
"Het onderwerp blijft nog een verrassing

De avond begint om: 20.00 uur
Wordt gehouden in: Cafe "de Driesprong"
Adres: Limmerweg 5 (naast molen "De Dog"
Plaats: Uitgeest.

Heeft u interesse vul dan het strookje in (zodat wij
weten hoeveel personen er komen) en stuur dat vóór
6 april a.s. naar:

M. Slot-Wolterbeek
Dorcamp 20
1902 A W Castricum.

Jk kom op donderdag 9 april a.s. om 20.00 uur naar de
Contact - Instructie avond in Uitgeest.

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____
Plaats: _____
telefoonnr.: _____

Jk neem _____ geïnteresseerd(e) persoon(en) mee.

Het lijkt me verstandig om een - kort- verslag te maken met betrekking tot bovengenoemde cursus.

Laat ik voorop stellen, dat deze cursus in z'n totaliteit op mij een uiterst positieve indruk heeft achtergelaten.

In eerste instantie denk je : "Zo'n dertien maal naar Wageningen en dan al die stage-dagen....."

Achteraf gezien viel dit enorm mee.

En wat die avonden in Wageningen betreft ; vooral de lessen van de heren Abelskamp en Belderok waren boeiend en - zeker voor mij - nuttig. Ik wil niet beweren, dat de andere avonden zinloos waren, zeker niet, zo zal ik de laatste les over bakkerijtheorie niet snel vergeten, al was het alleen al door de wijze van lesgeven van de betreffende docent !

Ik verbeeld me na deze lessen iets meer te weten van het vak van korenmolenaar. Zeker waar het de techniek van het malen en de korenmolen betreft en enig inzicht in de kennis van graan.

De wijze van lesgeven vond ik in het algemeen prima, op de praktijk gericht en met een grote kennis van zaken gegeven.

Mijn dank hiervoor.

En wat de stage-dagen betreft: Molenaars, en hun vrouwen niet te vergeten, zijn veelal aardige en hartelijke mensen.

(Ik heb van mijn leven nog niet zoveel koffie gedronken als tijdens deze zeven dagen !)

Vaak kreeg je de indruk, dat je aanwezigheid op prijs gesteld werd en soms voelde je je nog nuttig ook !

Om te beginnen heb ik een nacht bij een bakker alhier 'gewerkt'. Dit werken bestond vooral uit kijken, want iedereen is daar zo op elkaar ingesteld, dat het heel moeilijk is, om echt iets te doen. Het betrof een vrijdagavond, dus er werd flink aangepoot.

Vrijwel alle handelingen gaan machinaal en in een hoog tempo. Zo heb ik van 'ons' meel een prima molenbrood zien bakken ! Ik vroeg mij af, of het meel niet te droog was, maar de bakker wilde het zo laten (bij meting bleek later: 16,3 % !).

Op 8.10.1986 ben ik naar de Heilmolen te Bosschenhoofd geweest.

(De meeste stage-dagen heb ik met een collega/vriend doorgebracht. Dit was zowel gezellig, als nuttig, samen zie je meer dan alleen).

Molenaar Franken - 78 jaar ! - heeft ons laten zien, hoe je, vandaag met de motor, een zeer wollig product met grote zemel kunt malen. Veel gebeurde met de machine als : elevator, plansichter. De nylon staven in een van de rondsels vielen mij op (bevielen overigens niet, geen beet ...) en de manier van zeil voorleggen, via een lang touw over de kikkers, dus de hekkens niet in. Ook het overschakelen op windkracht was overigens slim gemaakt : via een bus op de spil kan het rondsel omhoog en omlaag.

De motor liep redelijk langzaam, het graan werd 1% aangevocht, de zak mocht niet opgeschud worden en zeker voorlopig niet dichtgebonden (dat heb ik elders wel anders gezien....).

13.10, 14.10 en 15.10.1986 : De Vrijheid te Schiedam.

Ook nu weer op de motor gemalen. Wel steeds de molen ingespannen, maar de wind was te zwak om te kunnen malen op windkracht.

(Tussen de bedrijven door hebben we ook "De Walvisch" en "De Drie Koornbloemen" bekeken.)

Tussen de bedrijven door: het is daar immers hard werken op "De Vrijheid". In totaal hebben we zeker zo'n 100 zakken van 50 kg gemalen. Wel wollig, maar een stuk warmer. De motor draaide dan ook aanmerkelijk sneller, maar ja, er moet geproduceerd worden.

Ik heb de kans gekregen om een buil eens goed te bekijken !

Ook weet ik nu, hoe je een zak moet dichtbinden.

We hebben een keer de vochtigheid van ons graan bekeken: weer ongeveer 16 %.

28.10 en 5.11. 1986 : de Roode Leeuw te Gouda.

Deze dagen konden we wel op wind malen (van 4 volle tot blote benen, fokken).
Stayen en kammen in de was gezet en diverse werktuigen bekeken.

Tijdens het malen veel gebruik gemaakt van de licht, er is immers geen
regulateur aanwezig, zoals bij ons. We hebben geplet en griezen nogmaals
gemalen. Ook gerst gemalen - goed lichten - en 't graan bevochtigd.

Gezellige dagen, ook beneden in de woning. Ik heb een diep respect gekregen
voor Marcel en zijn vrouw. Moedig om zo'n bedrijf op te durven zetten !

1.11.1986 : de Twee Gebroeders te Roosendaal, o.l.v. de heer Franken.

Aangezien hier een steen gebild moest worden hadden we met molenaar Franken
van 'de Heimolen' afgesproken deze dag naar Roosendaal te komen.

Het ging om een koppel 16der stenen.

De steenkraan kwam ons overigens uiterst onbetrouwbaar voor....

Het scherpen was nodig, omdat 't meel te warm werd.

De kerven bij de krop bleken te breed te zijn, dus: een flinke rand eraf
en dan laten oplopen.

Om de beurt hebben we enkele kerven gebild, begeleid door het commentaar
van de 'echte' molenaar.

Later bleek tijdens het malen, dat het meel - na enige tijd - inderdaad
veel minder warm werd.

Zo, dat was het dan.

Leerzame en prettige dagen.

Met dank aan de molenaars.

Je zult maar zo'n stuntel op je molen krijgen.....(grapje ?)

korenmolen de windlust

molenplein wassenaar

Carl Doeke Eisma, Wassenaar

NATIONALE MOLENDAG 9 MEI 1987 OOK IN BELGIË

In 1987 zullen wij, net zoals in 1986, ook onze medewerking verlenen
aan de Nationale Molendag in Nederland.

De beide molens van Molenbeersel zullen dan opengesteld worden voor
het publiek. De KEYERSMOLEN, Smeetsstraat 35, zal dan in werking zijn
en in de ZORGVLIETMOLEN, Oudekerkstraat 12, zal er die dag een molen-
tentoonstelling gehouden worden.

Tevens vragen wij om volgende data's in de agenda te noteren :

20 en 21 JUNI 1987 : Molenfeesten in Kinrooi aan de LEMMENS MOLEN,
Breeërsteenweg 71, 3688 Kinrooi.

25 en 26 JULI 1987 : Molenfeesten aan de KEYERS- en de ZORGVLIETMOLEN
te Molenbeersel, 3688 Kinrooi-Molenbeersel.

V.V.V. INFODIENST VZW KINROOI

DE SCHAAL VAN FUJITA

Evenals er de schaal van Beaufort bestaat voor gemiddelde windsterkten boven land, en met een kleine uitbreiding ook voor boven zee, zo bestaat er nu ook zoiets voor windhozen of tornado's. Er is een Amerikaan, een zekere Fujita, die dat heeft ontwikkeld. Ook deze schaal bevat een beschrijving van de bijbehorende verschijnselen per schaaldeel, evenals bij Beaufort.

De benamingen die hij heeft gebruikt lijken nogal gefantaseerd. We moeten echter bedenken dat Beaufort uit kon gaan van eeuwenoude historische benamingen uit de scheepvaart. De Groningse windhozen, die in het begin van het vorige artikel (Gildebrief 4 1986) werden beschreven, werden door de observators geclassificeerd als F (ujita) 2, tot aan Overschild en waarschijnlijk F 3 in de buurt van het Eemskanaal.

FUJITA - SCHAAL

F	Windsnelheid	Naam	Schadeparakteristiek
F	beneden 74 km/u	twijfelachtige tornado	74 km/u komt overeen met windkracht 8. Takjes kunnen van bomen afbreken, maar er is weinig schade te verwachten
F0	74-115 km/u	zeer zwakke tornado	komt overeen met windkracht 9-11 op de Beaufort-schaal. Er is schade aan schoorstenen en tv-antennes. Takken breken van bomen af.
F1	116-179 km/u	zwakke tornado	116 km/u is windkracht 12, orkaankracht. Dakpannen vliegen van de daken. Ruiten breken, caravans worden weg- of omvergeblazen. Bomen worden ontworteld en rijdende auto's worden van de weg geblazen.
F2	180-251 km/u	sterke tornado	daken worden van huizen geblazen maar sterke muren blijven staan, caravans worden verwoest. Grote bomen worden ontworteld; lichte voorwerpen worden projectielen.
F3	252-310 km/u	zeer sterke tornado	van goed gebouwde huizen worden de daken afgeblazen en de muren storten in. Sommige gebouwen worden totaal vernield. Treinwagons kunnen omvergeblazen worden en auto's van de grond getild. In bossen worden de meeste bomen omvergeblazen of middendoor gebroken.
F4	311-416 km/u	verwoestende tornado	goed gebouwde huizen worden met de grond gelijk gemaakt. Minder goed gebouwde huizen worden in hun geheel opgetild, verwrongen en op enige afstand neergesmeten. Bomen worden door rondvliegend puin van hun bast ontdaan. Auto's worden over grote afstand meegesleurd en totaal vernield. Grote voorwerpen worden projectielen.
F5	417-509 km/u	ongelooflijke tornado	sterk gebouwde huizen worden van hun funderingen getild en over aanzienlijke afstand geblazen om volkomen vernietigd weer aan de grond te komen. Zelfs met staal en beton versterkte gebouwen lopen aanzienlijke schade op. Auto's kunnen 100 meter of meer door de lucht vliegen. Bomen worden volledig van hun bast ontdaan en ongelooflijke dingen kunnen gebeuren.
F6	510 km/u tot geluidssnelheid	onbegrijpbare tornado	als een dergelijke tornado voor zou komen zal de schade ongelooflijk zijn. Ook ontstaat aanzienlijke schade buiten de tornadobaan.

MOLENWINDSCHAAL VOLGENS NOPPEN (met de schaal van Beaufort ter vergelijking)

In de achttiende eeuw waren er ins land speciale windschalen voor molens in gebruik. De bekendste molenwindschaal wordt toegeschreven aan Jan Noppen (1706 - 1764), een opziener van de waterstaat. Indertijd noemde men zo iemand wel een "toeziener", omdat hij belast was met het toezicht van de waterstaat, dus alles wat met waterstanden en waterwegen te maken had. Vooral voor deze mensen was het weer en in het bijzonder de wind van zeer groot belang en de meeste "toezieners" hielden het weer nauwgezet bij. In de archieven van het Hoogheemraadschap van Rijnland zijn nog tal van waarnemingsboeken bewaard gebleven en in vrijwel al die registers is de windkracht genoteerd volgens de molenwindschaal van Noppen. Uiteraard kon de molenwindschaal alleen gebruikt worden voor de bepaling van de windkracht boven land.

De zeelieden hielden er hun eigen maatstaven op na, die veelal van vader op zoon waren overgeleverd. Zodoende was er weinig systeem in de windsterkte-aanduidingen op zee te vinden tot de Engelse admiraal Sir Francis Beaufort (1774 - 1857) orde op zaken wist te stellen.

Hoewel zijn schaal pas in 1873, dus ruim na zijn dood, internationaal aangenomen werd, kreeg hij er al in de jaren veertig bekendheid mee. De schaal is gebaseerd op de hoeveelheid zeil dat een groot schip kon voeren bij verschillende windsterkten. De windkracht wordt in het weerbericht nog steeds volgens de schaal van Beaufort gegeven, maar dat is eigenlijk niet meer dan een eerbetoon aan de admiraal. Van zijn oorspronkelijke dertien-delige schaalverdeling is eigenlijk niet veel meer over: verschillende omschrijvingen zijn gewijzigd of toegevoegd, zoals de zichtbare uitwerking van de wind boven zee en land en de gemiddelde snelheid van de wind.

Molenwindschaal volgens Noppen

Molenwind-schaal	Beaufort-schaal	Omschrijving	Effect op de wieken van een molen
0	0	doodstil	molens kunnen niet malen
1	1	doodstil	als de molens even, maar zeer flauw omgaan
2	2	slappe koelte	als de molens doorgaans zacht omgaan, doch doormalen
3-4	3	matige of door-gaande koelte	als ze matig of redelijk stijf doormalen
5-6	4	stijve koelte	als ze z66 stijf doormalen, als zonder zwichten te wagen is
7-8	5	harde koelte	een vierde ã een derde der zeilen is gezwicht ; stijf omgaan
9-10	6	sterke wind	een half ã twee derde der zeilen is gezwicht
11-12	7	zeer harde wind	drie vierde der zeilen is gezwicht
13-14	8	stormig	zonder ééinig zeil
15-16	9-10	doorgaande storm	als malen te gevaarlijk is
16+	11-12	zeer zware storm	als malen te gevaarlijk is

(Uit: De Vacature - Onafhankelijk nieuws- en advertentieblad voor het onderwijs)
Inzender : Bart Slooten

Molenstichting Cothen

Molen "Oog int Zeil" te Cothen

Het jaar 1987 is voor de Cothense gemeenschap weer een belangrijk jaar. Er doet zich weer een markant feit voor.

De molen "Oog int Zeil" wordt op 23 mei 1987 feestelijk geopend. Aan het molenbestand wordt wederom een fraaie molen toegevoegd. Voordat op de ontwikkeling van de Cothense molen wordt ingegaan is het van belang enkele historisch-technische gegevens te vermelden.

Een uitvoerige historische verhandeling over deze molen bestaat tot op heden niet zodat met wat voorhanden is moet worden volstaan.

Over de vroegste geschiedenis wordt door E.J. Demoed in zijn "In een lieflijk landschap" (Zaltbommel 1974) het navolgende vermeld:

Als wij de Dorpsstraat ingaan, treft ons eerst aan de rechterzijde het restant van een vroegere stellingmolen. Het gaat hier om een windkorenmolen, die reeds sinds 1923 als zodanig buiten gebruik is en daarna werd ontluissterd door de sloop van de kap en de rondlopende stelling. Oorspronkelijk stond hier een houten standerdmolen, die is aangegeven op een kaart uit omstreeks 1560 van enige percelen land, die eigendom van het domkapittel waren. De omgevende akkers zijn daarop aangegeven als "de meule kampen". De molen zelf was een leen van het kapittel en werd volgens de lijst van lenen van de domproosdij in 1666 uitgegeven aan Antonie Sweerts, terwijl deze als wind- en rosmolen aangeduide molen in 1683 overging aan Tonis Haveman. Blijkens het leenboek deden de erfgenamen van Gerrit van Maurik de molen in 1758 over aan Antony van Kotten, die hem op zijn beurt in 1773 met vier hond land weer overdeed aan Fredrik de Bruyn. Uit diens desolate boedel kwam hij in 1777 aan Rijk van Eck, waarna de molen sindsdien eigendom bleef van die familie. Toen hij in 1783 aan Rijks zoon Gerrit overging, is hij beschreven als "windkoren en olymolen met het huisje naast de molenwerk". Genoemde Gerrit kocht in 1797 een jaarlijkse uitgang van f 1.1.4 af, welk bedrag rustte op de vier hond land die bij de molen behoorden en welke uitgang ten goede kwam aan de kapel van de Dwarsdijk.

De lijst van verpachting van het gemaal ten plattelande uit omstreeks 1640-'43 noemt in het zg. Overkwartier van het Sticht o.a. molens te Amerongen, Doorn, Maarsbergen, Bunnik, Werkhoven, Houten, Schalkwijk, Hagestein, Honswijk en Vreeswijk en ook de molen te Cothen.

De oudste molen te Cothen zal ongetwijfeld van het type standerdmolen zijn geweest. De laatste van die soort in de provincie Utrecht was de molen te Leersum (Darthuyzen) die in 1954 door storm verloren ging.

Volgens overlevering moet de Cothense molen in 1869 door brand verloren zijn gegaan, waarna de huidige molen werd gebouwd. Voor deze veel grotere en hogere molen van een geheel ander type zal ongetwijfeld mede zijn gekozen, vanwege een betere windvang.

Aangenomen moet worden dat de vrije windtoevoer door toegenomen bebouwing en opgroeiend geboomte in de loop der tijd alleen maar minder zal zijn geworden. Daarbij kwam dat omstreeks het midden van de vorige eeuw de belasting op het z.g. gemaal werd afgeschaft wat het exploiteren van korenmolens ten goede kwam.

De molen "Oog int Zeil" had 3 koppels maalstenen, te weten 2 koppels blauwe 16 der stenen en 1 koppel 17 der kunststenen.

Vroeger werd er ook nog wel gepeld. Er lag daarvoor een pelsteen ook op de maalzolder. Omstreeks 1921-'24 was de aandrijfspil met rondsel nog aanwezig maar de pelsteen zelf was toen al weg.

In 1921 was er in ieder geval in een bijgebouw naast de molen een zuiggas-motor met 2 koppels stenen als hulpkracht aanwezig.

Tot zover de historie. Thans wat meer over de huidige historie. De laatste aflevering is in 1975 begonnen.

In dat jaar zijn van gemeentewegen initiatieven ondernomen om het meelbedrijf van Eck aan de Dorpsstraat vanwege verkeerssituaties en milieuoverlast voor de omgeving uit het dorp te verwijderen. Een expanderend meelbedrijf hoort in feite thuis op een industrieterrein. Het meelbedrijf domineerde in het centrum van het dorp en aan de loodsen van dit bedrijf torende de molenstomp. Het ministerie van Volkshuisvesting (thans : VROM) werd er bij gehaald. Geprobeerd is op grond van de toenmalige saneringsregeling het meelbedrijf te verplaatsen. Na veel aandringen en loven en bieden is het niet gelukt. Het heeft tot 1984 geduurd voordat de voorlopige koopovereenkomst kon worden afgesloten. Het ministerie van Volksgezondheid heeft een belangrijke bijdrage in de aankoopkosten van dit bedrijf geleverd. Zonder die steun was het ook nooit gelukt.

Het bedrijf van van Eck is inmiddels verplaatst naar het industrieterrein. Het is een van de modernste bedrijven in de omgeving.

Tijdens de verplaatsing van het meelbedrijf zijn spontaan vanuit de Cothense bevolking initiatieven ontplooid om de molenstomp om te toveren in een werkende molen. In verband hiermee werd een stichting in het leven geroepen met als doel de restauratie c.q. herbouw van de "Oog int Zeil".

Dit alles speelde zich af in 1985, en raakte in een stroomversnelling.

Er was sprake van een bijna-ramp, want in september 1985 ontstond er brand in de molenstomp als gevolg van sloop-werkzaamheden. De sloper was op vrijdag doende geweest de silo met snijbranders uit de molenstomp te verwijderen.

Een begonnen brand was gedoofd. Het probleem van smeulende branden is onderschat en in de nacht van vrijdag op zaterdag is er spontaan een fikse brand geweest. In plaats van een molen was het een vuurtoren.

Ondanks alles heeft begin 1986 de aanbesteding plaatsgehad.

Tot uitvoering kon dus worden overgegaan. Het karwei is bijna afgerond. Op dit moment wordt er proef gedraaid. De oplevering zal eind maart 1987 plaatsvinden. De Molenstichting Cothen heeft de molen van de gemeente gehuurd en zal de molen exploiteren.

De molen wordt bemand door twee vrijwillige molenaars, namelijk M. Vader te Wijk bij Duurstede en J. van der Peijl te Cothen.

L.J. Andringa, sekretaris Molenstichting
(Omwille van de ruimte enigszins ingekort)

SLUITINGSDATUM NAJAARSEXAMENS 1987

Kandidaten, die komend najaar examen willen doen, moeten zich

vóór 1 mei a.s. opgeven bij de contactcommissie

van hun eigen regio.

De Contactcommissies moeten vóór 1 augustus 1987 de kandidaten opgeven aan de examencoördinator van het Gilde, de heer J. Spruit.

KORENMOLEN "WINDLUST" te NOORDWOLDE (Friesland)

Van de "Vrienden van molen Windlust" ontving het Gilde een boekje met ansichtkaart en sticker. Men hoopt door het verkopen van dit mapje genoeg geld bijeen te krijgen om de molen te behandelen tegen houtworm en boktor.

In het boekje wordt aandacht geschonken aan de historie van de molen (1 blz), doorsnede van de molen met benamingen (1 blz), de werking van de molen (1 blz.) en hoe men lid van de vereniging kan worden en wie er de vrijwillige molenaars zijn.

U kunt dit mapje bestellen door overmaking van f 4,75 (incl.porto) op giro : 2282302 t.n.v. H. Hachmer, Zuiderweg 66 , 8391 KH Noordwolde onder vermelding van "Mapje Windlust"

EEN BESONDER CRECKWERK door Gerbrand de Vries

Onlangs werd in Uitgeest de "Stichting Paltrok De Hoop Uitgeest" opgericht. De Stichting heeft zich - als eerbetoon aan Cornelis Corneliszoon van Uitgeest, de uitvinder van de houtzaagmolen - het volgende tot doel gesteld:

- het herbouwen (in Uitgeest) van een werkende houtzaagmolen;
- het instandhouden en exploiteren van de houtzaagmolen, in nauwe samenwerking met de Stichting Uitgeester- en Akersloter Molens;
- het oprichten, instandhouden en exploiteren van een educatief en recreatief centrum van houtbouw en scheepsbouw.

In het boekje, getiteld "Een besonder Creckwerck" wordt ingegaan op de uitvinding van Cornelis Corneliszoon en de economische gevolgen daarvan. Met name wordt de invloed genoemd op het eerste industriegebied ter wereld, de Zaanstreek.

Door middel van dit boekje wil de Stichting landelijke bekendheid geven aan de herbouwplannen. Naast dit boekje heeft de Stichting een aquarel (50 x 37 cm) en een verkleinde weergave van deze aquarel in de vorm van een ansichtkaart te koop. U kunt boekjes, reproducties en ansichtkaarten verkrijgen bij het secretariaat van de Stichting (Limmerweg 4, Uitgeest) of bestellen door overmaking van het juiste bedrag op girorekening : 164384 van de Rabobank te Uitgeest of op rekeningnr. 36.34.12.255.

Prijzen inclusief verzendkosten:

Aquarel	f 15,--	Ansichtkaart	f 1,25
Boekje	f 4,50	Boekje + ansichtkaart	f 5,--

Voor meerdere exemplaren en inlichtingen : 02513 - 12166 ('s avonds)
02513 - 11950 (overdag)

TE KOOP GEVRAAGD

Wie heeft er nog over of wil verkopen het boek plus de map met tekeningen van Krook ? Dit betreft de fascimile uitgave.

Gaarne opgave met prijsvermelding aan de ledenadministratie of redactie van de Gildebrieff.

Tel. 02159 - 45428

NIEUWS VAN DE BIOTOOPWACHT

Over de bezetting van de nu 123 biotoopwachtersrayons in ons "molenland aan de Noordzee" kunnen we op dit moment wel tevreden zijn. Van de 9 rayons, die vorig jaar om deze tijd zonder biotoopwachter waren, werden er inmiddels 7 voorzien. Er kwamen 2 nieuwe vakatures, hetgeen al met al wil zeggen, dat er op dit ogenblik wordt gezocht naar 4 nieuwe biotoopwachters.

In het afgelopen jaar bedankten 6 wachters en werden er 13 "aangeworven".

Alle biotoopwachters zou ik graag bij deze met nadruk willen verzoeken: Wie om wat voor reden ook géén kans meer ziet zijn biotoopwachterswerk naar behoren te verrichten - U weet: signaleren is het belangrijkste! - gelieve mij hiervan zo spoedig mogelijk te berichten.

Ik ga er nl. in principe van uit: "geen bericht - goed bericht"! Maar dit blijkt helaas niet altijd een juist uitgangspunt te zijn. Zo (héél) af en toe ontdek ik nl. (veel te laat!) dat iemand zijn biotoopwachtersbijltje erbij neergelegd heeft, zonder iets te zeggen.

Het gevolg is dan b.v. dat belanghebbenden te laat iets horen over een molenbedreigend bestemmingsplan rond hun molens; de bezwaarschriften-termijn blijkt dan veelal verlopen te zijn. Bovendien is het rayon in feite al die tijd onbewaakt geweest, en werd er niet naar een opvolger gezocht..... Evenals vorig jaar wil ik er op wijzen, dat de biotoopwachter, die naderend onheil rond een molen ziet aankomen, verstandig doet telefonisch overleg te voeren met Gerbrand de Vries (tel. 02513 - 12166 - 's avonds) of schriftelijk aanmelden bij de biotoop-meldkamer van De Hollandsche Molen (Herengracht 476, 1017 CB Amsterdam). In dit laatste geval, zoveel mogelijk gegevens meezenden, b.v. plattegrond, situatieschets, bestemmingsplanvoorschrift met toegestane bouwhoogte e.d.

En dan nu de "advertenties" :

HENGELO, DIEPENHEIM & AMBT DELDEN

Dit rayon, dat het enige is in ons land, waarin uitsluitend watermolens staan, moest onlangs zijn biotoopwachter B.P. Kalkman missen, toen deze tweede molenaar werd op de korenmolen "De Hoop" te Stiens, en daarbij naar Britsum (Fr.) verhuisde. Vanuit de verte houdt hij zijn vroegere rayon nog wel in de gaten, maar het zoeken is toch naar een Twentse watermolen-fan die dit unieke rayon van nabij wil gaan bewaken. Opgaven graag aan Kees Cornelissen, Almelo tel. 05490-63333 of aan E. Smit.

MAAS & WAAL

De biotoopbewaking in het Land van Maas en Waal (voor plaatsen: zie lijst) is al enige tijd niet, zoals hij moest zijn. In Gelderse molenkringen heeft deze zaak inmiddels alle aandacht gekregen, maar.....is er onder onze lezers iemand, die zich voelt aangetrokken tot dit gebied en het biotoopwerk, dan wordt deze verzocht contact op te nemen met B. Zuidema, Wageningen. tel. 08370 - 13778 of met E. Smit.

Gemeente ALPHEN A/D RIJN

Dit molenrijke rayon, waaronder o.a. de nu weer zo bedreigde molenviergang van Aarlanderveen valt, moet het al jaren zonder inheemse bewaker stellen. Welke liefhebber van de molens te Gouwsluis, Vrouwgeest, Steekt, Aarlanderveen enz. meldt zich bij de huidige 'waarnemer' G. Ottevanger, tel. 01802-nr. 2502 of bij E. Smit ?

BRABANT MIDDEN NOORD

Ook hier is de toestand nog hetzelfde als vorig jaar. Dit rayon (zie lijst) werd indertijd "tijdelijk" door zijn Zuidelijke biotoop-buurman Arnold Naaijken (Brabant Midden Zuid) vanuit diens eigen rayon "erbij genomen". Nog steeds is het wachten op een Midden-Brabander, die, om de molenzaak te dienen, de molens wil bewaken van de gemeenten, die in de lijst te vinden zijn onder het hoofd: "Midden Brabant Noord".

Aanmeldingen gaarne bij A.J.A.C. Naaijken, Hilvarenbeek. Tel. 04255 - 1919 of bij E. Smit.

Wij zoeken dus nieuwe wachters voor:

1. Hengelo-Ambt Delden-Diepenheim
2. Land van Maas en Waal
3. Gemeente Alphen a/d Rijn
4. Midden Brabant Noord

Aanmeldingen, voor zover hierboven niet anders aangegeven, gaarne aan :

E. Smit, Esdoornlaan 61, Wormerveer

Tel. 075 - 283123

LIJST VAN BIOTOOPWACHTERS FEBRUARI 1987

GRONINGEN-OOST	Gemeenten: Bellingwedde, Finsterwolde, Nieuwe Pekela, Oude Pekela, Oosterbroek, Scheemda, Vlagtwedde en Winschoten. B. Oomkens, Vondellaan 6, Winschoten. Tel. 05970 - 14269
GRONINGEN (rest v.d. prpvincie)	B. Dijk, Molen "Eolus", Aduarderdiep 3, Den Ham (Gr.) Tel. 05903 - 1722.
NOORD-FRIESLAND	Gemeenten: Het Bildt, Ferweradeel G.v.d. Beek, Lage Heerenweg 108, Marrum (Fr.)
ZUIDOOST-FRIESLAND	Gemeenten: Smallingerland, Heerenveen, Weststellingwerf, Ooststellingwerf P. Hofkamp, Tjaerdiën 8, Bakkeveen (Fr.) Tel. 05169 - 1415
NOORDELIJK MIDDEN-FRIESLAND	Gemeenten: Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Franekeradeel W.A. Hofkamp, S. de Zeestrijtte 5, Deinum Tel. 05107 - 1607
ZUIDELIJK MIDDEN-FRIESLAND	Gemeenten: Boornsterhem en Scharsterland Mevr. J.W. Wildervanck-van 't Eind, Joustergweg 4, Haskerhorne Tel. 05138 - 3000
AMELAND	J.J. Klenstra, v.d. Stratenweg 8, Nes-Ameland Tel. 05191 - 2644
NOORDOOST-FRIESLAND	Gemeenten: Dantumadeel, Kollumerland & Nieuw-Kruisland, Achtkarspelen, Tietjerksteradeel, Dongeradeel, Dokkum. J. van Tilburg, Helderstraat 42, Dokkum. Tel. 05190 - 2769
ZUIDWEST-FRIESLAND	Gemeenten: Sneek, Wymbritzeradeel, Gaasterland, Lemsterland. H.J.C. v.d. Woude, Galamagracht 21 a, IJlst. Tel. 05155 - 1403.
WESTELIJK FRIESLAND	Gemeenten: Wonseradeel, Nijefurd, Bolsward, Harlingen, Littenseradeel, Terschelling, L.J. Sierkstra, Molenweg 43, Witmarsum Tel. 05175 - 1922
NOORD-DRENTE	Gemeenten: Roden, Rolde, Peize, Norg, Vries, Gasselte, Gieteren, Zuidlaren. A. de Beer, Hunzelaan 5, Gasselternijvee Tel. 05999 - 2563
ZUIDOOST-DRENTE	Gemeenten: Emmen, Coevorden, Zweelo, Sleen, Dalen J. Tigelaar, Peelstraat 55, Erica (Dr) Tel. 05914 - 2492.
ZUIDWEST-DRENTE	Gemeenten: Beilen, Diever, De Wijk, Vledder, Ruinen, Nijeveen en Zuidwolde, Havelte, Meppel. R. Kooiker, Het Nieveen 47, Nijeveen. Tel. 05229 - 2377
HOOGVEEN	A. van Uffelen, Valkenlaan 8, Hoogeveen Tel. 05280 - 71991
NOORD- & WEST OVERIJSSSEL	Gemeenten: Braderwiede, IJsselham, Staphorst, Avereest, Hasselt, Gramsbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Dalfsen, Ommen, Raalte, Oist, Diepenveen, Bathmen, Deventer, Holten J. v.d. Beld, Dorpsstraat 42, Hellendoorn Tel. 05486 - 55957
KAMPEN, IJSSELMUIDEN, ZWOLLE & WIJHE	J. Lieftink, L.v. Egmondstraat 4, Kampen. Tel. 05202 - 15568
GOOR & HAAKSBERGEN	A.W. Verheyen, Fazantstraat 41, Haaksbergen. Tel. 05427 - 4617
ENSCHDEDE	Dorpen: Usselo & Lonneker. J. Meinema, Poolmansweg 40, Enschede. Tel. 053 - 316498
HENGELO, AMBT DELDEN & DIEPENHEIM	V A K A N T. Wordt "uit de verte" nog waargenomen door B.P. Kalkman, Westerterp 4, Britsum (Fr) Tel. 05109 - 4981.
REST VAN TWENTE	Gemeenten: Almelo, Ootmarsum, Denekamp, Tubbergen, Vriezenveen, Rijssen en Weerselo. C.E.A.M. Cornelissen, Menkemaborg 3, Almelo. Tel. 05490 - 63333
ACHTERHOEK NOORD	Gemeenten: Neede, Borculo, Lochem. A.W. Verheijen (zie 4 wachters hoger)
ACHTERHOEK OOST	Gemeenten: Winterswijk, Eibergen, Lichtenvoorde, Aalten A.G.J. Esman, Huenderstraat 3, Eibergen. Tel. 05454 - 1994
ACHTERHOEK WEST & LIJMERS	Gemeenten: Vorden, Steenderen, Zelhem, Ruurlo, Doetinchem, Zevenaar, Didam, Duiven, Angerlo, Hoog- en Laag Keppel, Wehl, Bergh G. Voorneman, Bergstraat 43, Doesburg. Tel. 08334 - 3052
WARNSVELD	D.J. Abelskamp, Laan 1940-45 nr. 2, Warnsveld. Tel. 05750 - 25068

ACHTERHOEK ZUID & Gemeente VOORST	Gemeenten: Dinxperlo, Gendringen, Wisch en Voorst J. Smit, Arendshorst 29, Ede (Gld) Tel. 08380 - 32462
VELUWE NOORDOOST	Gemeenten: Hattem, Oldebroek, Epe, Heerde. A. Hanekamp, Annenkamp 48, Wapenveld. Tel. 05205 - 79691.
VELUWE MIDDEN & WEST	Gemeenten: Putten, Nijkerk, Ermelo, Elburg, Nunspeet, Apeldoorn, Barneveld. N. Zevenbergen, Harderwijkerweg 22, Garderen. Tel. 05776 - 1638
EDE (Gld)	F.H.J. klein Tank, Rienderstein 9, Ede Tel. 08380 - 17189
WAGENINGEN	H. Dobbe, Harnjesweg 56, Wageningen. Tel. 08370 - 18120
LIENDEN	Dorpen : Lienden en Ingen. A.J. Hellings, Prinsenlaan 25, Bennekom Tel. 08389 - 18575
VALBURG	Dorpen : Valburg en Herveld. B. Zuidema, Roghorst 69, Wageningen Tel. 08370 - 13778
MIDDEN BETUWE	(plaatsen: geen gemeenten) Geldermalsen, Buran, Varik, Zoelen, Wadenoyen, Culemborg, Maurik-Rijswijk. D. Veenstra, Wadenoyenlaan 417, Tiel. Tel. 03440 - 14293
LINGE-WEST & BOMMELERWAARD OOST	(plaatsen: geen gemeenten) Beesd, DeilEnspijk, Hurwenen, Kerkdriel J. Knegt, Achterste Molen ("Het IJzeren Veulen"), Zeek 6, Hellouw-Betuwe
ARNHEM	Stichting Vrienden v.d. Gelderse Molen, Klarendalse Molen, Klarendalseweg 82, Arnhem. Tel. 055 - 332757
RIJK VAN NIJMEGEN	(plaatsen: geen gemeenten) Nijmegen, Groesbeek, Kekerdom, Heumen, Overasselt, Nederasselt, Alverna, Mychen, Beuningen. E.v.d. Moude, Maanstraat 61, Nijmegen. Tel. 080 - 770725
LAND VAN MAAS EN WAAL	(plaatsen: geen gemeenten) Winssen, Afferden, Bergharen, Hernen, Batenburg, Beneden-Leeuwen, Alphen a/d Maas, Dreumel, Heerewaarden. V A K A N T.
BETUWE ZUID & BOMMELERWAARD WEST	(plaatsen: geen gemeenten) Waardenburg, Haaften, Hellow, Zuilichem en Nederhemert Jb. Verwey, Molenstraat 17, Zuilichem. Tel. 04187 - 1508.
STAD UTRECHT & VEENENDAAL	F. van Benthem, Mariaplaats 45 bis, Utrecht. Tel. 030 - 321867
BAAMBRUGGE (Gem.Abcoude)	R.A. Gommers, Angsteoord 1, Abcoude. Tel. 02949 - 4064
NIEUWEGEIN (Jutphaas)	J. Monster, Bosruiter 63, Nieuwegein. Tel. 03402 - 38081
RHENEN	H. Smulders, Kleine Kampen 11, Rhenen. Tel. 08376 - 4794
AMERONGEN (Elst)	P.F.A. Alkemade, Albert v.Dalsumlaan 457, Utrecht Tel. 030 - 518491
COTHEN & WIJK BIJ DUURSTEDEN	M. Vader, Walplantsoen 4, Wijk bij Duurstede Tel. 03435 - 72329
MAARTENSDIJK (Groenekan & Westbroek)	T. Oosterhuis, Hondsdraf 17, Maartensdijk (Utr) Tel. 03461 - 2911
LOENEN (zonder Loenersloot en Vreeland)	J. van Bergeyk, Kiekstein 44, Loenen a/d Vecht. Tel. 02943 - 3311
LOENERSLOOT (Gem.Loenen; alleen molen Oukoop)	J.P. Kurver, Humbredreef 25, Utrecht Tel. 030 - 617943
VREELAND (Gem.Loenen) en LAREN (N.H.)	N.M.R. Perdijk, Smeekweg 14, Laren Tel. 02153 - 13074
BREUKELN	J. den Besten, Vreelandseweg 12, Loenen a/d Vecht Tel. 02943 - 3364
WESTELIJK UTRECHT	Gemeenten: Wilnis (incl. Westveen), Vinkeveen, Harmelen, Lopik, IJsselstein en Bodegraven (Z.H.) M.K.C. Dolman, Kastanjelaan 4, Harmelen. Tel. 03483 - 2122
MONTFOORT	H. v. Houwelingen, Molenstraat 27, Montfoort. Tel. 03483 - 1109
SOEST	J.A.M. v.d. Boon, Pelikaanweg 28, Soest. Tel. 02155 - 10797
NIGTEVECHT, ABCOUDE (zonder Baambrugge) en WEESP	W. Pfeiffer, Achtergracht 57, Weesp Tel. 02940 - 19220
MAARSSSEN en NEDERHORST DEN BERG (N.H.)	E.N. Pouw-Schipper, Aartweg 70, Naarden Tel. 02159 - 45428
KOCKENGEN (incl. Spengen)	Dr. J.C. Ens, Emmalaan 2, De Bilt Tel. 030 - 763070
MUIDEN, NAARDEN en 's GRAVELAND	B.A. van Weel, Nwe Bussummerweg 92, Huizen (N.H.) Tel. 02152 - 51695
AMSTERDAM & OMGEVING (bezuiden het IJ)	Amsterdam, Amstelveen en Ouderkerk J. Rademaker, "Rieker Molen", De Borch 10, Amsterdam-Buitenveldert Tel. 020 - 445368
AMSTERDAM-NOORD, LANDSMEER BEEMSTER, SCHERMER, HARENKARSPÉL	(en daarbij de Rustenburger watermolens te Heerhugowaard) J. v.d. Heijden, D. Gerritszstraat 4, Edam. Tel. 02993 - 69252
EDAM & KATWOUDÉ	J.G. Kemper, Burgem. Versteeghsingel 2, Edam Tel. 02993 - 68868
PURMEREND (Neck)	L. Witterman, Molen De Nekker, Kanaaldijk, Purmerend-Neck Tel. 02990 - 24558
ZAANSTREEK	E. Smit, Esdoornlaan 61, Wormerveer. Tel. 075 - 283123
UITGEEST & LIMMEN	G. de Vries, Limmerweg 4, Uitgeest Tel. 02513 - 12166
AKERSLOOT	P. Huijgens, Buurtweg 29, Akersloot Tel. 02513 - 12746
EGMOND	E. Zwijnenberg, Nic. Beetskade 40, Alkmaar Tel. 072 - 125682
ALKMAAR en Omgeving	Gemeenten: Alkmaar, Bergen, Schoorl, Heiloo, Warmenhuizen, St. Pancras, Langedijk Alkmaarse Molen Vereniging, Postbus 125, Bergen (N.H.)
MIDDEN NOORDHOLLAND	Gemeenten: Obdam, Opmeer, Heerhugowaard (zonder de Rustenburgers), Enkhuizen H.G.N. Mulder, Veenhuizerkade 3, Heerhugowaard Tel. 02207 - 13002
WESTFRIESLAND	Gemeenten: Hoorn, Venhuizen, Stede Broec, Drechterland J. Beers, Grote Molen, Zuiderdijk 57, Schellinkhout Tel. 02293 - 3151
Gem. NIEDORP	J.L. de Reus, Bosstraat 38, Winkel (N.H.) Tel. 02244 - 1237
HERVERSHOOF & NOORDER-KOGGENLAND (Midwoud)	A. Peereboom, Kalverstraat 27, Hervershoof Tel. 02288 - 2720
WOGNUM	C.L.J. Rood, Oosteinderweg 48, Wognum Tel. 02297 - 1850

BARSINGERHORN, TEXEL en WIERINGEN	<u>W.S. Keijzer</u> , Ruitersstraat 115, Oudeschild Tel. 02220 - 3256
ZIJPE & ST.MAARTEN	<u>Mevr. A. Heere</u> , Korte Belkmerweg 10, 't Zand (N.H.) Tel. 02247 - 890
ZUID -KENNEMERLAND	Gemeenten: Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Velsen (Santpoort) <u>Stichting Molens Zuid-Kennemerland</u> , Postbus 1105, Haarlem
AALSMEER, HAARLEMMERMEER & RIJNSATERWOUDE	<u>D. Prins</u> , Olympiastraat 23, Rijsenhout-Aalsmeer Tel. 02977 - 20187
LISSE, NOORDWIJK & NOORDWIJKERHOUT	<u>P.J. v.d. Veek</u> , 1e Poellaan 72, Lisse Tel. 02521 - 14253
OEGSTGEEST & WARMOND	<u>P. Heilinga</u> , Hofbrouckerlaan 34, Oegstgeest
LEIDEN, LEIDERDORP & WOUBRUGGE	<u>H. Waalewijn</u> , Ruige Hoek 15, Burgerveen (H'l-meer) Tel. 01721 - 8653
ALKEMADE, ZOETERWOUDE & KATWIJK	<u>D.W.J.M. Jansen</u> , Postbus 29, Zoeterwoude Tel. 070 - 264201
KOUDEKERK a/d RIJN, HAZERSWOUDE, RIJNSBURG & VOORSCHOTEN	<u>W. Waltman</u> , Dourleindreef 18, Voorschoten Tel. 01717 - 6262
ALPHEN a/d RIJN	V A K A N T Wordt waargenomen door <u>G. Ottevanger</u> (zie hieronder: Schieland)
BODEGRAVEN	<u>M.K.C. Dolman</u> , Kastanjelaan 4, Harmelen Tel. 03483 - 2122
WOERDEN	<u>W. van Krieken</u> , Wilhelminaweg 1 (Molen), Woerden Tel. 03480 - 17332
WASSENAAR	<u>O.D. Eisma</u> , Pastoor Buijslaan 10, Wassenaar Tel. 01751 - 18207
DEN HAAG en Omgeving	Gemeenten: Den Haag, Rijswijk, Voorburg, Leidschendam <u>F.J. Gundlach</u> , Leidsestraatweg 15, Flat 419, Den Haag Tel. 070 - 838562
WATERINGEN	<u>C.P.M. Franken</u> , Boomaweg 41, Den Haag-Loosduinen Tel. 01749 - 45300
's GRAVENZANDE	<u>W.E.N. Rotteveel</u> , Naaldwijkseweg 232, 's Gravenzande Tel. 01748 - 13500
DELFLAND NOORD	Gemeenten: Delft, Nootdorp en Schipluiden <u>J.A.M. Spruit</u> , Molenviergang no. 8, Zevenhuizen (Z.H.) Tel. 01802 - 2613
DELFLAND ZUID & ROZENBURG	Gemeenten: Monster, Maasland, Maassluis, Vlaardingen, Hoek v. Holland, Rozenburg <u>G.J.W. van Busse</u> , Burgem. Molenbroekstraat 2, Delfgauw (Z.H.) Tel. 015 - 571069
SCHIELAND	Gemeenten: Zevenhuizen, Berkel & Rodenrijs, Zoetermeer, Benthuisen <u>G. Ottevanger</u> , Molenviergang nr. 4, Zevenhuizen (Z.H.) Tel. 01802 - 2502
SCHIEDAM	<u>Werkgroep Molenbiotoop</u> Vrijwillige Molenaars Schiedam, Noordvest 40, Schiedam
KRIMPENERWAARD NOORD	Gemeenten: Gouda, Haastrecht, Reeuwijk, Driebruggen <u>Ir. C.J. Pluijgers</u> , Treebord 28, Reeuwijk Tel. 01829 - 2900
KRIMPENERWAARD ZUID	Gemeenten: Vlist, Bergambacht, Schoonhoven <u>B. van Vliet</u> , Hoofdstraat 40, Bergambacht Tel. 01825 - 1213
ROTTERDAM - DORDRECHT	Gemeenten: Rotterdam (zonder Hoek v. Holland), Ridderkerk, Heerjansdam, Dordrecht <u>R. Studulski</u> , Korte Hillestraat 2, Rotterdam (Z) Tel. 010 - 858505
ALBLASSERWAARD - ZUID	Gemeenten: Giessenlanden (Hoornaar, Noordeloos, Arkel), Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam <u>A. v.d. Plas</u> , Boorstraat 65, Hardinxveld-Giessendam Tel. 01846 - 6504
ALBLASSERWAARD - NOORD	Gemeenten: Liesveld (Langerak, Groot-Amers, Streefkerk) en Graafstroom (Goudriaan, Molenaarsgraaf, Bleskensgraaf, Oud-Alblas) <u>A. v.d. Graaf</u> , Heulkamp 25, Nieuwpoort - Langerak Tel. 01843 - 1316
ALBLASSERDAM & NIEUW-LEKKERLAND	<u>C. Noorlander</u> , Jan van Arkelstraat 38, Nieuw-Lekkerland
VIJFHEERENLANDEN	Gemeenten: Zederik (Lexmond, Hei- & Boeicop, Meerkerk) en Leerdam <u>J. Monster</u> , Bosruiter 63, Nieuwegein Tel. 03402 - 38081
HOEKSE WAARD OOST	Gemeenten: Binnenmaas en 's Gravendeel <u>C.D. Kamp</u> , De Manning 47, Heerjansdam Tel. 01857 - 1684
HOEKSE WAARD WEST	Gem. Korendijk. <u>M.P. Hunink</u> , Molendijk 25, Zuid-Beijerland Tel. 01866 - 2127
VOORNE - PUTTEN	Gemeenten: Den Briel, Bernisse, Spijkenisse, Hallegvoetsluis en Westvoorne <u>M. v.d. Steen</u> , W. Hoozenboomstraat 14, Oudendoorn Tel. 01882 - 1300
OOSTFLAKKEE	<u>H. Star</u> , Eisenhowerlaan 17, Oude Tonge
Rest van GOEREE-OVERFLAKKEE	<u>P. Lodder</u> , Enkele Ring 43, Sommeisdijk Tel. 01870 - 5015
Eiland THOLEN & ST. PHILIPSLAND	<u>O. Huiskamp</u> , Beatrixstraat 21, Tholen-stad Tel. 01660 - 2187
SCHOUWEN - DUIVELAND	<u>A. Flikweert</u> , Erling Steenstraat 19, Nieuwerkerk (Sch.Dvl.) Tel. 01114 - 2329
WALCHEREN (zonder Middelburg)	<u>J. Hoefkens</u> , Veerse weg 75, Middelburg Tel. 01180 - 11965
MIDDELBURG	<u>Mevr. P. van Leyen</u> , Weidezicht 52, Goes Tel. 01100 - 20585
NOORD-BEVELAND	<u>J.N. Cevat</u> , Julianastraat 54, Wissenkerke (N.Bvl.)
Gem. GOES	<u>A.L. Boonman</u> , Paardenweg 6, Goes Tel. 01100 - 4843
Gem. BORSELE	<u>H. Heuseveldt</u> , Korteweg 6, Driewegen (Zd.Beveland) Tel. 01195 - 365
Gem. KAPELLE	<u>P.C. van Willegen</u> , Westkanaaldijk 79, Wemeldinge Tel. 01192 - 2243
Gem. REIMERSWAAL	<u>J. Wagenaar</u> , Plassenweg 9, Waarde (Zd.Beveland) Tel. 01134 - 1498
ZEEUWS VLAANDEREN WEST	Gemeenten: Oostburg en Sluis, en van gem. Terneuzen alleen: Biervliet. <u>I.J. Herman</u> , Kloosterstraat 16, Sluis (Z.Vl.) Tel. 01178 - 1744
ZEEUWS VLAANDEREN OOST	Gemeenten: Montenis, Hulst, Axel, Sas van Gent, Terneuzen (zonder Biervliet) <u>F.D.M. Weemaes</u> , Prins Hendrikstraat 11, St. Jansteen (Z.Vl.) Tel. 01140 - 16263

WEST - BRABANT

Gemeenten: Hooge- & Lage Zwaluwe, Zevenbergen, Etten-Leur, Rucphen, Hoeven, Wouw, Zundert, Roosendaal & Nispen, Steenbergen, Halsteren, Nieuw Vossemeer, Willemstad, Terheyden, Bergen op Zoom, Huybergen
N. v. Eekelen, Herelsestraat 26, Heerle (bij Wouw) Tel. 01658 - 1453

BRABANT - NOORD

Gemeenten: Werkendam, Woudrichem, Wijk & Aalburg, Dussen, Heusden, Drunen, Vlijmen
C.C. Fitters, Nieuwkuiksestraat 134, Nieuwkuijk. Tel. 04108 - 3719

BRABANT MIDDEN NOORD

Gemeenten: Sprang-Capelle, Loon op Zand, Raamsdonk, Made & Drimmelen, Oosterhout, Dongen.
 Wordt tijdelijk waargenomen door A. Naaijkens : zie volgende rayon

BRABANT MIDDEN ZUID

Gemeenten: Oisterwijk, Oirschot, Goirle, Nieuw-Ginneken, Hilvarenbeek, Moergestel, Vessem, Wintelre & Knegsel. A.J.A.C. Naaijkens, Jan van Brabantlaan 24, Hilvarenbeek Tel. 04255-1919

Omgeving EINDHOVEN

Gemeenten: Eindhoven, Veldhoven, Bergeyk, Luyksgestel, Hoogeloon, Waalre
P.J. v.d. Winkel, Van Vorststraat 37, Eindhoven Tel. 040 - 430113

ZUIDOOST - BRABANT

Gemeenten: Deurne, Asten, Bakel & Milheeze, Geldrop, Valkenswaard, Budel, Someren, Mierlo, Nuenen c.a., Heeze. J.G.M. Coppens, Molenhuisweg 4, Vlierden-Deurne Tel. 04930 - 14300 en 04930 - 15347

OSS en Omgeving

Gemeenten: Oss, Gemert, Geffen, St.Michielsgestel, Ravestein, Nistelrode, Rosmalen, Schijndel, Uden, Zeeland, Lieshout, Lith, Boekel, Schaijk, Megen Haren & Macharen
B.C.A. Verbruggen, Van Tienhovenstraat 5, Oss. Tel. 04120 - 34216

NOORDOOST BRABANT

Gemeenten: Beers, Boxmeer, Cuyk, Haps, Mill & St.Hubert, Oploo - St.Anthonis & Ledeacker, Wanroy. E.A. Derks, Patrijsstraat 5, Mill (N.Br.) Tel. 08859 - 3881

NOORD LIMBURG

Gemeenten: Arcen & Velden, Bergen (L), Gennep, Horst, Mook & Middelaar, Ottersum, Venray, J.J.S.L. Schoenmakers, Mulderstraat 8, Well (L) Tel. 04783 - 1954

MIDDEN-LIMBURG WEST

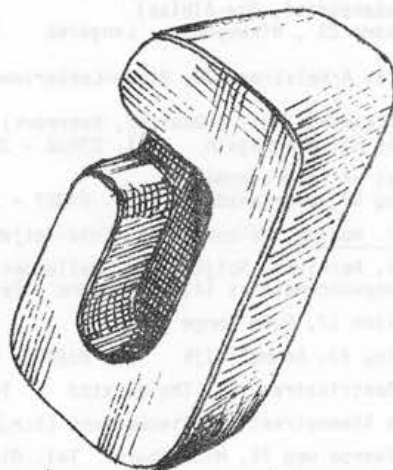
Gemeenten: Weert, Nederweert, Stramproy, Grathem, Grevenbicht, Roggel, Heel & Panheel Heythuizen, Baexem. G.W.M. Fijen, Postbus 2779, Nederweert Tel. 04951 - 32278

MIDDEN-LIMBURG OOST

Gemeenten: Beesel, Roermond, Maasbree, Kessel, Meer, Haelen, Horn, Beegden, St.Odiliënberg Vlodrop. Mr. J. Derckx, St.Jorisstraat 38, Beesel (L) Tel. 04704 - 1390

ZUID-LIMBURG

Gemeenten: Geleen, Sittard, Maastricht, Meerssen, Valkenburg a/d Geul, Nuth, Heerlen, Beek, Born, Eysden, Gulpen, Kerkrade, Simpelveld, Stevensweert, Susteren, Vaals, Voerendaal, Wittem, Schinnen, Schinveld, Landgraaf, Brunssum, Stein, Margraten, Onderbanken.
J.H.M. Meessen, Wienkeskoel 52, Melick Tel. 04752 - 1990

WAT IS DIT VOOR 'N MOLEN ZAAK?

15^E
**NATIONALE
MOLEN DAG**

**9 MEI
1987**

HOUTHANDEL EN HOUTZAGERIJ

CORN. HEIJMAN B.V.

Levering van diverse houtsoorten t.b.v.
Scheepsbouw-Molenbouw-Bungalows etc.

Levering ook aan particulieren

Vraag onze uitgebreide houtsoortenlijst.
Tel. 03402 - 31308

Houthandel en Houtzagerij
Corn. Heijman B.V. Nieuwegein.

Het probleem met molenboeken is altijd dat de aanschaf van deze boeken voor 'oppervlakkig-geïnteresseerden' veel te prijzig is. Sinds kort zijn er boekjes te verkrijgen, zowel in het Nederlands, Engels als in de Franse taal, waarvan de verkoopprijs f 7,95 is. En voor deze prijs krijgt men dan een uiterst leuk en rijk geïllustreerd geheel, dat een goede indruk geeft van de molens in ons land.

De boekjes kunnen nu ter verkoop op de molens in ons land verkregen worden tegen de volgende prijzen:

250 exemplaren -	f 4,--	per stuk
100 "	f 4,25	" "
50 "	f 4,50	" "

De prijzen zijn exclusief 5% B.T.W. Levering vanaf f 425,-- franko huis.

Een leuke bijkomstigheid is, dat f 0,25 van ieder boekje ten goede komt van de molens. De eerste f 1000,-- zijn al ter beschikking gesteld t.b.v. de restauratie van "De Roos" in Delft.

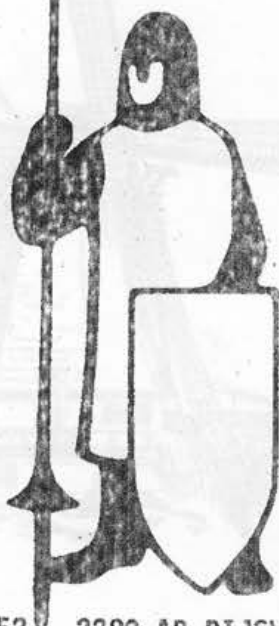
Wellicht kunnen een aantal molenaars gezamenlijk een aantal inkopen, waardoor de aanschaf niet direct in de kapitalen loopt.

Denk er eens over na.

Bestellen bij: V.O.F. De Zaanse Klompenmakerij, Kraaienest 4, 1509 AZ ZAANDAM.
Telefoon : 075 - 17 71 21

Giftshop "De Bezem", Kraaienest 3, 1509 AZ ZAANDAM
Telefoon : 075 - 15 76 80

SCHADE DOOR HOUTWORM, BOKTOR, ZWAM EN SCHIMMEL? DOORSLAAND OF OPTREKKEND VOCHT? OVERLAST VAN DUIVEN OP GEBOUWEN?

VRAAG RENTOKIL OM EEN GRATIS EN VRIJBLIJVENDE
INSPEKTIE EN EEN DESKUNDIG ADVIES.

LEDEN VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS EN
MOLENBEHEERDERS ONTVANGEN VOOR WERKZAAMHEDEN AAN
MOLENS 10% KORTING.

RENTOKIL HEEFT VESTIGINGEN IN GEHEEL NEDER-
LAND DUS OOK DICHT BIJ U.

BEL NU: 070-99 65 64

Rentokil

beschermt en bestrijdt

Postbus 52, 2280 AB RIJSWIJK (Z.H.) Volmerlaan 9, 2288 GD RIJSWIJK (Z.H.)

UITGAVEN VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

Informatie I t/m X	algemene informatie over praktijk, zeilen, smeren, vangen, weer, onderhoud, bliksemafleider e.d.
Informatie XII	opbouw wipmolen en achtkante molen, G.J. Pouw
Informatie XVI	waarom draaien wieken linksom, waarom hellende as, tonmolen, E. Smit
Informatie XVII	turbine-molens, J. Meessen
Informatie XIX	molenaarservaringen, J. Kaal
Informatie XX	kruiwerken, G.J. Pouw
Informatie XXI	weercursus, P.W. Rosier KNMI

Het boek "Wieksystemen voor polder- en industriemolens" door G.J. Pouw omvat o.a. de Informaties VIII, IX, XIII, XIV en XV.

Gratis worden verstrekt:

Bladen voor maalboekje leden-in-opleiding
Bladen voor maalboekje geslaagde leden
Richtlijnen voor het examen vrijwillig molenaar
Modelcontract voor vrijwillige molenaars
Folder Gilde-verzekeringen

Voor inlichtingen en het bestellen van boeken kunt U contact opnemen met de ledenadministratie van het Gilde van Vrijwillige Molenaars:
Mevr. E.N. Pouw-Schipper, Zwarteweg 70, 1412 GE Naarden. Tel. 02159-45428.

VOOR DE OPLEIDING AANBEVOLEN LITERATUUR

Molens Ir. F. Stokhuizen	5e herziene druk.
Opleiding Watermolenaar	Ing. J. den Besten. Prijs en levering aanvragen bij Ing. J. den Besten, Vreelandseweg 12, 3632 EP Loenen a/d Vecht Tel. 02943 - 3364
Kijk op molens J.Th.Balk	Uitgave Elsevier ISBN 9010024458
De Windmolen en zijn onderdelen J.G. Wiessner	Postgiro 1162733 t.n.v. penningmeester Vrienden v.d. Gelderse Molen. Prijs: f 30,-- incl. porto.
Zingende Stenen	D.J. Abelskamp f 45,-- excl. f 7,50 verzendkosten
Rond Zingende Stenen	D.J. Abelskamp e.a. f 45,-- excl. f 7,50 verzendkosten
	Girorek: 148232 t.n.v. Rabo-bank Midden-Westland t.g.v. rek. 13.53.85.210 t.n.v. penningmeester cursuscommissie, Barendse te Poeldijk.
	Beide boeken gelijktijdig besteld: f 99,-- incl. verzendkosten.

VRIJWILLIGE

HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

HET GILDEBESTUUR

VOORZITTER

Hans de Nie, Bloemendaalseweg 188,
2051 GL OVERVEEN. Tel.: 023 - 275202

SECRETARIS

Dick-Jan Braay, Koningsdiep 78,
1509 WE ZAANDAM. Tel.: 075 - 311639

PENNINGMEESTER

Gerard Barendse, Beatrixstraat 79,
2685 BH POELDIJK. Tel.: 01749 - 45580

EXAMENCOÖRDINATOR

Jan Spruit, Molenviergang 8,
2761 BK ZEVENHUIZEN. Tel.: 01802 - 2613

LEDEN

Gerrit Pouw, Zwarteweg 70,
1412 GE NAARDEN. Tel.: 02159 - 45428

Gerbrand de Vries, Limmerweg 4,
1911 NA UITGEEST. Tel.: 02513 - 12166

Boudewijn van Weel, Nieuw Bussummerweg 92,
1272 CK HUIZEN. Tel.: 02152 - 51695

VRIJWILLIGE

HET GILDE VAN

MOLENAARS